

ONZE JONGENS Tentoonstelling over vredesmissies

Marjolein Maitimu met een van haar journaal-impressies en Ineke Tesselaar met een schilderij, geïnspireerd op een bordspel. FOTO MARNIX SCHMIDT

'Keuze om in leger te gaan is er een van leven en dood'

MARIANNE DE VISSER
ALPHEN/MOORDRECHT

Gefascineerd als ze allebei zijn door het nieuws en de actualiteit, bewaren ze de laatste jaren alles wat er verschijnt over de vredesmissies van het Nederlands leger in oorden als Afghanistan en Uruzgan. Ineke Tesselaar knipt alle krantenartikelen uit en heeft inmiddels een map vol. En Marjolein Maitimu kijkt trouw naar het achtuurjournaal en slaat beelden over dit onderwerp op in haar computer.

Beiden met de achterliggende gedachte om deze informatie te gebruiken in hun werk als beeldend kunstenaar. Want de drang om een visie te geven op het wereldgebeuren is groot.

„In het laatste jaar van de Koninklijke Academie bleek al dat wij allebei bezig waren met actualiteit, nieuws en media,” zegt Ineke Tesselaar over hun gemeenschappelijke interesse. Dat is ook de reden waarom de oud-studiegenoten meedoen aan de tentoonstelling *Onze Jongens*, die zondag geopend is bij vereniging Kunstliefde in Utrecht. Achtien kunstenaars uit heel Nederland reageren op de militaire operaties van het Nederlandse leger in den vreemde. Terwijl de in Alphen woonachtige Tesselaar geschilderde bordspelen van oorlogspelletjes laat zien, heeft de Moordrechtse Maitimu nieuwsbeelden gemanipuleerd en beschilderd tot eigen interpretaties.

Aan den lijve werd Maitimu met de kwestie geconfronteerd toen

haar jongste zoon aankondigde dat hij bij het leger wilde. „Toen m'n zoon 18 was, heeft hij zich aangemeld, maar hij is niet door de selectie gekomen. Daarna is hij naar de sport-school gegaan en flink gaan trainen. Hij wil het nog steeds, maar ik schat de kans nu op fiftyfifty, omdat hij inmiddels meer gehoord heeft van een jongen die er geweest is,” vertelt ze. „Die jongen vertelde dat ze een dorp moesten uitkammen waar Taliban-strijders woonden, maar waar ook onschuldige slachtoffers gevallen zijn.”

Ze vervolgt: „Het is heel dubbel, want je wilt je kind aan de ene kant helpen om z'n droom te verwezenlijken, maar aan de andere kant, ben je bang dat er iets gebeurt. Het is natuurlijk makkelijk om te zeggen: 'Ik

ben tegen oorlog', maar toen in '45 de Amerikanen over de grote sloot kwamen, waren we ook blij dat ze ons kwamen bevrijden. Ik weet 't gewoon niet. Aan de andere kant heb ik met afgrijzen gezien hoe vorig jaar die knul werd neergeschoten op de dag dat zijn vader als opperbevelhebber werd aangesteld.”

In Utrecht laat Maitimu een zwart-wit videofragment zien waarop een soldaat tulpen neerlegt voor een tank. Hierin ligt een dode Nederlandse militair ligt die is omgekomen door een ontplofte berm bom. „Dit is een onscherp beeld, dat is opgenomen met een mobieltje aldaar, en daarna in het journaal is uitgezonden. Ik heb vervolgens de rode tulpen ingebracht, waardoor het mijn werkelijkheid is geworden.”

Hoofdmoot van haar presentatie is echter het drieluik *Uruzgan*, waarin belangrijke momenten uit het leven van een blauwhelm te zien zijn: het weggaan van het thuisfront, de aankomst ver weg en de blijde thuiskomst. „Vanaf een video-still vis ik die beelden van het landschap eruit en print ze op papier. Daarna kijk ik steeds over m'n schouder naar de bewegende beelden en schilder mijn indrukken eroverheen.” De voorstellingen lijken op ruisbeelden van de televisie.

Realistischer geschilderd zijn de bordspelen die Tesselaar laat zien van spelletjes als Risk en Stratego, gelegen op een geruit tafelkleed. „Jarenlang hebben m'n zonen die aan de keukentafel gespeeld. Alsof ze zelfland moesten veroveren tot diep in de nacht. Dat fanatisme, ze gaven elkaar geen cent de ruimte.”

Behalve door haar zonen, is de kunstenares ook geïnspireerd door haar vader die vijf jaar geleden overleed en van wie ze de dagboeken onder ogen kreeg. „Mijn vader heeft in de Tweede Wereldoorlog in Duitsland gewerkt als banketbakker. Als 18-jarige jongen zag hij het als één groot avontuur, hij vond het geweldig.” De jongens die nu gaan, zien het ook als een avontuur, totdat er slachtoffers vallen.” Haar schilderij van een roulettebord heeft dan ook de titel *Leven of dood* gekregen. „De beslissing om in het leger te gaan, gaat over leven en dood,” besluit Tesselaar.

■ De tentoonstelling *'Onze Jongens'* is nog te zien tot 1 februari bij kunstenaarsvereniging 'Kunstliefde', Nobelstraat 12a in Utrecht. Meer informatie: www.kunstliefde.nl.

'Den Haag verdient sterk instituut mensenrecht'

MAARTEN BRAKEMA
DEN HAAG

Nederland moet sterk inzetten op de realisatie van een volwaardig 'Nationaal Instituut voor de Rechten van de Mens', in Den Haag. De taken van die instelling dienen niet te worden verspreid over andere instituten, zoals Huis voor de democratie en rechtstaat.

Dat vindt de PvdA in de Tweede Kamer. Eerder werd duidelijk dat het Huis voor de democratie een deel van de taken van het Instituut voor de Rechten van de Mens moet krijgen.

De Tweede Kamer nam een motie van CDA'er Jan Schinkelshoek aan, die minister Guusje ter Horst (PvdA, Binnenlandse Zaken) opdroeg de mogelijkheden daartoe te laten onderzoeken. „Zo willen wij bureaucratie en overlap voorkomen,” aldus Schinkelshoek.

Het idee is dat voorlichting en informatieverstrekking over mensenrechten in deze constructie bij Het Huis voor democratie en rechtstaat zou terechtkomen. De PvdA - maar ook VVD en D66 - zien dit idee niet zitten, zegt Kamerlid Pierre Heijnen.

„Wij willen een volwaardig instituut.”

Minder bezoek in 2008 voor Spoorwuseum

UTRECHT

Het Spoorwegmuseum in Utrecht sloot 2008 af met 313.000 bezoekers. Dit aantal ligt iets lager dan de 333.000 in 2007.

Het museum is met name goed bezocht tijdens de zomervakantie en Winter Station, het evenement tijdens de kerstvakantie. Gedurende Winter Station is het museum omgetoverd in een winterwonderland met koren, verhalenvertellers en een ijsbaan rond een van de topstukken van het museum.

Over het nieuwe jaar is het museum positief gestemd. Het verwacht veel van de maatregel van minister Plasterk om de musea voor kinderen onder de 12 jaar gratis te maken. Nu al trekt het museum jaarlijks ongeveer 120.000 kinderen. Door de maatregel van de minister zal dit aantal verder toenemen, verwacht het Spoorwegmuseum.

Helpt meer reeën aangereden

UTRECHTSE HEUVELRUG

Het aantal aangereden reeën in de provincie Utrecht is in 2008 fors gestegen. Waren het er in 2007 nog 224, afgelopen jaar waren het er 326.

De Utrechtse afdeling van de Vereniging Het Reewild maakt zich zorgen om de grote stijging.

Er is geen duidelijke verklaring, mogelijk ligt deze in de groei van het aantal reeën.

Expositie

Kunstenaars bieden stof tot nadenken

Het totaalbeeld van 'Onze Jongens', waarop werk te zien is van achttien kunstenaars, levert een geëngageerde tentoonstelling op die stof tot nadenken biedt. Vanuit een eigen invalshoek reflecteren de kunstenaars op de situatie van de soldaten en de reacties van het thuisfront. Ze stellen zich vragen als: Zijn dit wel wederopbouw en vredesmissies of zijn het zinloze ondernemingen? In de entree staat een levensgrote tank, gemaakt van eierdozen en rupsbanden. Direct gevolgd door soldaatjes die over de grond kruipen en waarboven wereldleiders als Hitler, Mao en Poetin op veilige afstand toekijken. Afgehouden

zwarte voeten met spalken, maar ook paradijselijke oorden waar de mensheid van afgedwaald is, zijn in Utrecht te zien. Evenals een deur die via een blauwe helm toegang biedt tot het vluchtelingenkamp van Srebrenica. Eén van de kunstenaars biedt door middel van een wandobject, waar gevouwen vliegtuigjes in gezet kunnen worden, de gelegenheid om bemoedigende woorden te sturen naar Camp Hadrian. Via het ministerie van Defensie ontvangen de 300 militairen, die in het zuidwesten van Uruzgan gelegerd zijn een blauw vliegtuigje met de aanhef: 'Beste jongen, beste meid...'